Coll. Germaine de Puy-Nouel
ANA-DIG-COL-FA-GPN-006

Ontstaan van de eerste water leid-ng
op Aruba.

I

In 1904 een jonge koopman van amper 38 j. uit Oranjestad, Aruba, de Heer wijlen Cornelis Eman, een Arubaan met hart en ziel e-n die met goed en bloed voor Aruba en het volk als een vader optradt, kreeg het in zijn hoofd en kon het idee niet laten varen tot dat hij het verwezenlijkt zag, - een water leiding op Aruba, - Het was in de tijd toen de phosfaat Mij. opgedoekt werd en haar bezittingen te koop stelde. Daar zag de Heer Eman zijn kans. Hij kocht de hele leiding van gegalvaniseerde pijpen, en de daarbij behorende benodigheden en grote reservoirs die men bij die Mij. ingebruik had voor water distributie- en brachten ze naar de stad. Natuurlijk moest hij die voorraad aanvullen en bestelde uit Duitsland meer dergelijke materialen en de ontbrekende onderdelen die nodig waren om in de stad zijn waterleiding aan te leggen. Daarnaast moest er diepe putten gegraven worden in de meest waterrijke gedeelten in de nabijhbid van de stad, en dat was in Madiki, nu waarschijnlijk behorende aan de Eagle Colony. Er werden een totaal van ± 40 putten gegraven en ieder voorzien van een windmolen die dag en nacht draaiden om het water op te b-rengen en in grote buizen naar de betonnen reservoir gelegen in de Arendstraat. (welke tot nu toe staat als een aandenking en bewijs van een bestaande, een persoons bijdrage, een waterleiding op Aruba. Het is overgedragen aan de Monumenten Zorg voor verdere onderhoud.) Dit bedrijf had de Heer Eman voor tien jaren mogen b-esturen, daar hij in 1914 overleed. Het was geen rendabel inverstering, integendeel, hij had des tijds ± F 25.000 er aan besteed en de opbrengsten waren amper genoeg om de werklui te betalen - maar ja de mensen op Aruba konden ook niet naar waarde van de kosten betalen - meest iedereen had het krab (weinig inkomsten op Aruba). Per een kraan (toen was er nog geen water meter) werd er een bedrag van F 0.75 per maand betaald e-n men kon er zo veel water gebruiken als men wilde en dat deed men ook, gezien de mooie tuinen die ieder huis toen praalde, de kraan zou de hele dag lopen. Sommige gegoeden hadden 2 of 3 kranen. Het gebeurde soms dat zelfs de putten leeg raakten, dan moest men een dag of twee, drie zonder water doen - e n dan wat een geklag! Of bij wind stilte dat de windmolens niet konden draaien was er geen water. Het water was een beetje zwaar om te drinken van wegens de zoutgehalte, schijnbaar waren e-r haast geen zoet water putten op Aruba, en des niet te min werd het water van de leiding

door het volk gedronken - het was immers zuiver, helder, schoonwater. De meeste mensen op Aruba hadden hun regenbak, dat was een van de eerste vereisten bij het bouwen van een huis, - waar men het regen water opving dat van de dakken afliep en dat werd het hele jaar door gedronken, tot het regen seizoen weer komt.

Het was met veel moeite dat de Heer Eman vergunning kon krijgen voor het exploiteren van zijn bedrijf van de, des tijds Koloniale regering op Curacao. Toen eindelijk het contract door de Gouverneur getekend mocht worden was het een en al voorwaarden, bepalingen en hindernissen, voorwaar een model contract van de Koloniale regering op Curacao voor de ondergeschikte eiland Aruba. Aan een subsidie van de kant van de gouvernement zou men nooit dromen. Integen deel de woorwaarden waren van dien aard dat de heldhagtigste durver de moed ontneemt - op straffe, op straffe, opstraffe als ze niet nagekomen worden.

Twee jaren nog na de dood van haar echtgenoot mocht de Wed. Mevr. Eman met het achteruitgaande bedrijf ploeteren. Een smeek verzoek deed zij aan de Gouverneur voor een subsie om het weer op peil te brengen (omdat zij ook zoals haar man erg jammer vond dat Aruba weer zonder water zou moeten blijven) maar werd genadeloos afgewezen. In dat zelfde jaar werd er door een storm al de niet zo sterk meer windmolens omvergegooid - en dat was het einde van de met veel enthousiasme en goede wil aangelegde bedrijf voor Aruba. Op den koop toe moest de Wed. uit eigen zak de opruimingen bekostigen van het aangelegde pijpen in de straten en van andere materialen op gouvernements gronden - op straffe van boete als het niet binnen een bepaalde termijn gedaan werd.

door R. J. Eman (Tuti)